

کد خبر : 20139

دیپلماسی پویا و جای خالی یک دیپلمات کارکشته

قبلاً احدی در چنین حجم گسترده‌ای دفاع از منافع نظام جمهوری اسلامی را در افکار عمومی جهان به نمایش نگذاشته بود. بی‌جهت نیست که یکی از دیپلمات‌های کارکشته معتقد است موسویان در چهار سال گذشته به تنهایی به اندازه یک وزارت خارجه از کشور دفاع کرده است

سرویس سیاسی خرداد: نخستین سفر دکتر حسن روحانی، رئیس جمهوری اسلامی ایران، به نیویورک را باید یکی از موفق‌ترین سفرهای دیپلماتیک در تاریخ سیاسی پس از انقلاب اسلامی دانست. به غیر از انبوه ملاقات‌های سیاسی با بلندپایه‌ترین مقام‌های کشورهای دوست و نه‌چندان‌دوست، تیم دیپلماسی ایران در این سفر بدون آن‌که از اصول اساسی خود برای شروع روابط با ایالات متحده عقب‌نشینی کرده باشد، موفق شد دولت اوباما را ناچار سازد تا گام نخست برای از سرگیری روابط با ایران پس از قریب به سه دهه قطع رابطه، از سوی طرف آمریکایی برداشته شود. به عیارت دیگر ایران توانست تنها با اعلام صحیح سیاست‌های واقعی نظام با لحن شفاهی و کلامی در خور شأن ایران، فضای بین‌المللی را چنان به نفع خود تغییر دهد که دولت باراک اوباما متقاعد شود که سیاست تغییر رژیم را کنار گذاشته و با احترام دست همکاری به سوی جمهوری اسلام دراز کند.

اما رمز به دست آمدن این موفقیت آن هم در کمتر از دو ماه پس از شروع به کار دولت جدید چه بوده است؟

رای و خواست اکثریت مردم ایران

قطعاً مهم‌ترین عامل ایجاد چنین موفقیتی را باید در رای و خواست اکثریت مردم ایران جستجو کرد. در حالی که سیاست‌های اتخاذ شده در هشت سال گذشته از سوی دولت محمود احمدی‌نژاد باعث تخریب روابط با منطقه و جهان و نیز اعمال تحریم‌های ناجوانمردانه بین‌المللی علیه ایران شده بود و گسترش انشقاق‌ها می‌رفت که به پیامدهای خطرناکی در داخل کشور بیانجامد، این شهروندان ایرانی بودند که با انتخاب درست و آگاهانه مسیر صندوق‌های رای، ضمن اعلام نارضایتی خود از وضع موجود، میل و اراده خود را برای تغییر روندهای نادرست پیشین به بهترین شکل ممکن نشان دادند و اعلام کردند که مسیر مورد نظر آنان تعامل با جهان بر مبنای به کارگیری هم‌زمان سه اصل کلیدی عزت، حکمت و مصلحت است.

نقش بی‌بدیل رهبری انقلاب

ورود به موقع، حساب شده، آرامش‌بخش، اطمینان‌آفرین مقام معظم رهبری در صحنه سیاسی کشور در بازه زمانی حساس انتخابات، نتایج زیر را به دنبال داشته است:

- سخنان و مواضع بی‌بدیل و تاریخی ایشان، در روزها و ماه‌های منتهی به انتخابات و به ویژه در روز انتخابات، باعث حضور حماسی و تاریخی آنان در پای صندوق‌های رای شد.
- تنفیذ رای مردم، تأکید ایشان بر صحیح بودن همه مواضع حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی در دوره‌های مختلف پس از انقلاب و نیز اجازه ایشان به رئیس‌جمهور برای به کارگیری وزرات امور خارجه به عنوان تنها کانال دیپلماتیک کشور، باعث تقویت و تحکیم بیش‌از پیش جایگاه سیاسی و بین‌المللی رئیس‌جمهور منتخب شده است.
- رهبر انقلاب به عنوان عالی‌ترین مقام کشور در حوزه سیاست خارجی با اعلام به موقع، سنجیده و حساب‌شده رویکرد نرمش قهرمانانه، ضمن تأکید بر همراهی و پشتیبانی خویش از شعارهای دولت جدید در حوزه دیپلماسی، بستر لازم را برای مانورهای دیپلماتیک دولت در داخل کشور فراهم ساختند و علاوه بر آن به صورت شفاف به دولت‌های خارجی نیز این پیام را منتقل کردند که سیاست‌های دولت جدید از حمایت همه ارکان نظام برخوردار است و به این ترتیب وزن و جایگاه نمایندگان سیاسی کشور را به نحو محسوسی نسبت به هشت سال گذشته افزایش دادند.

نقش رئیس‌جمهور

بی‌تردید، نقش ویژگی‌های شخصیتی ممتاز رئیس‌جمهور را نمی‌توان در ایجاد موفقیت‌های حاصل شده نادیده گرفت. آشنایی کامل با ساختار و بازیگران پیدا و پنهان نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران، حضور دائمی در نهادها و مراکز استراتژیک نظام در 35 سال گذشته، ارتباط قوی با حوزه‌های علمیه و مراجع تقلید و اعتماد نسبی جریان‌های مختلف

سیاسی کشور به وی، از روحانی سیاستمداری خبره و کارآزموده در تراز نظام جمهوری اسلامی ایران ساخته است که در همراهی با ویژگی‌هایی مثل فن بیان بسیار قوی، لبخند همیشگی، ادب، آرامش و متانت رفتاری و نیز آشنایی نزدیک با دنیای غرب، به او این امکان را می‌دهد تا با پشتوانه‌ای محکم از حمایت‌های داخلی به گفتگو با هم‌تایان خارجی خود بنشیند.

تیم زبده و خبره دیپلماسی

با وجود چنین مقدماتی، می‌توان گفت که روحانی برای رسیدن به موفقیت در حوزه دیپلماسی تنها باید نمایندگان خود را در این حوزه به درستی انتخاب می‌کرد و هرچند با انتخاب هوشمندانه محمدجواد ظریف به عنوان سکاتر دستگاه دیپلماسی کشور، می‌توان گفت این شرط نیز تا حد زیادی محقق شده است، اما هنوز تیم مذاکره‌کنندگان ایرانی کامل نیست و جای خالی یک نفر در این تیم به روشنی احساس می‌شود و او کسی نیست جز سید حسین موسویان.

چرا جای موسویان خالی است؟

سفر اسبق ایران در آلمان، معاون دبیر شورای عالی امنیت ملی، مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای و سخنگوی تیم مذاکره‌کننده در دوره خاتمی، معاون مرکز تحقیقات استراتژیک، عضو موسس حزب اعتدال و توسعه و مدیر پیشین روزنامه ایران‌نیوز، تنها گوشه‌ای از سوابق برجسته موسویان تا قبل از سال 86 است. پس از آن موسویان به ناگاه درگیر پرونده‌ای عجیب شد. اما او علی‌رغم اجحاف‌هایی که از سوی دولت گذشته در حق او روا داشته شد، در شرایطی که می‌توانست مانند بسیاری دیگر با خروج از ایران به فعالیت علیه نظام جمهوری اسلامی بپردازد، با انتخاب رویکردی متفاوت، پس از عزیمت به ایالات متحده و حضور در دانشگاه پرینستون، با تلاشی در خور تحسین، کوشید تا به تنهایی به عنوان سخنگوی غیر رسمی سیاست خارجی نظام جمهوری اسلامی ایران، ضمن مقابله با تهاجم تبلیغاتی یک‌جانبه رسانه‌های غربی علیه فعالیت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز ایران، افکار عمومی غرب را علیه سیاست‌های آمریکا و غرب در مورد تحریم‌های ظالمانه، سناریوی حمله نظامی به ایران، ترور دانشمندان هسته‌ای و سناریوی تغییر رژیم در ایران به حرکت در آورد.

موسویان با آشنایی به رموز دیپلماسی با صدها سخنرانی، مقاله و مصاحبه با برجسته‌ترین رسانه‌های جهان همچون نیویورک‌تایمز، واشنگتن‌پست، گاردین، فایننشال‌تایمز، فرانکفورتر‌آلگماینه، سی‌ان‌ان، کریسشین‌ساینس‌مانیتور، بی‌بی‌سی، ان‌بی‌سی، لوموند، الشرق الاوسط و اشپیگل، رکورد تازه‌ای در تاریخ جمهوری اسلامی ایران به ثبت رساند که قبلاً احدی در چنین حجم گسترده‌ای دفاع از منافع نظام جمهوری اسلامی را در افکار عمومی جهان به نمایش نگذاشته بود. بی‌جهت نیست که یکی از دیپلمات‌های کارکننده معتقد است موسویان در چهار سال گذشته به تنهایی به اندازه یک وزارت خارجه از کشور دفاع کرده است.

موسویان به اذعان دوستان و نادوستان، دیپلماتی توانا و خیره است. پیشنهاد احمدی‌نژاد به او برای تصدی مسئولیت وزارت امور خارجه در شروع دولت نهم، پیشنهاد آقای متکی برای پذیرش مسئولیت هسته‌ای در وزارت خارجه و رد هر دوی آنها از سوی موسویان که زمینه‌ساز بی‌مهری‌های بعدی به او شد، شاهدی بر این مدعاست.

او در دوره‌های گوناگون قابلیت‌های برجسته دیپلماتیک خود را به اثبات رسانده و اکنون با تجربه حضور چند ساله در مرکز تحولات دیپلماتیک دنیا، قطعاً بر توانایی‌های او افزوده شده است.

خوشبختانه دوره 5 ساله محرومیت موسویان از پست دیپلماتیک که حکم آن در شرایطی خاص از سوی قوه قضائیه صادر شد و موسویان به آن اعتراض نکرد، در اردیبهشت‌ماه گذشته به پایان رسیده است و معنی برای حضور دوباره او در دستگاه دیپلماسی وجود ندارد. و این در حالی است که یکی از همراهان دکتر روحانی در سفر به نیویورک که خواست نامش فاش نشود به خبرنگار خرداد گفت که موسویان قصد بازگشت به کشور دارد اما تصریح کرده که تمایلی به پذیرش هیچ مسئولیت دولتی ندارد.

در چنین شرایطی تنها باید منتظر ماند و دید که آیا این روحانی نیز به موسویان می‌اندیشد یا نه!